

تعیین بهترین دور آبیاری سویای تابستانه (رقم پرشینگ) به روش آبیاری بارانی در شرق مازندران عسکری تشکری^۱

بدلیل سازگاری با شرایط آب و هوایی سطح وسیعی از اراضی مازندران (حدود ۴۰۰۰۰ هکتار) به کشت سویا اختصاص دارد. امکان کشت سویا پس از برداشت گندم و بهره‌وری بیشتر از منابع خاک و آب نیز باعث شده که درصد زیادی از زارعین به کشت دو محصول در یکسال تمایل نشان دهند. این تحقیق در قالب طرح آماری بلوکهای کامل تصادفی شامل رژیم‌های آبیاری ۱، ۲، ۳، ۴، ۱۵ که به ترتیب نشان دهنده دور آبیاری پس از ۴۰، ۶۰، ۸۰، ۱۰۰ میلیمتر تیخیر از طشتک کلاس A، به روش آبیاری بارانی و با رژیم آبیاری برابر عرف محل به روش سطحی میباشند که در سه تکرار و در ۴ سال انجام پذیرفت.

نتایج حاصل نشان داد که تیمار دور آبیاری ۱۲ نسبت به سایر تیمارها با مصرف ۲۰۴۶ متر مکعب آب آبیاری، از بیشترین میزان عملکرد دانه به مقدار ۳۷۱۵ کیلوگرم در هکتار برخوردار بوده و در سطح ۹۹ درصد از تیمارهای دیگر اختلاف معنی‌دار داشت. میزان عملکرد به ازای هر متر مکعب آب، در تیمارهای فوق‌الذکر به ترتیب برابر ۰/۹۹، ۱/۸۱، ۱/۴۷، ۲/۱۱ و ۱/۰۴ می‌باشند که نشان دهنده رقم بالای بازده مصرف آب در تیمار دور آبیاری ۱۴ می‌باشد. همچنین با افزایش فواصل آبیاری درصد روغن دانه سویا افزایش، درصد پروتئین کاهش، طول ریشه بوته افزایش و طول بوته کاهش یافت. اختلاف بین تیمارها اختلاف معنی‌دار بود. وزن هزار دانه در این تحقیق در تیمار دور آبیاری ۱۵ بیشتر از تیمارهای دیگر بوده که از طرفی نشان دهنده تأثیر متفاوت سیستم‌های آبیاری سطحی و آبیاری بارانی بر روی وزن هزار دانه است و از طرف دیگر نشان دهنده افزایش وزن هزار دانه در اثر افزایش فواصل آبیاری می‌باشد. تیمارهای آبیاری بر طول غلاف، اندازه و رشد دانه و شاخص برداشت اثر معنی‌داری نداشته است. نتایج حاصل از شمارش گل و غلاف بطور روزانه نشان داد که تیمار دور آبیاری ۱۲ بیشترین میزان ریزش گل و کمترین میزان ریزش غلاف را بدست داده است.

بطور کلی به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت آب و آبیاری در افزایش عملکرد و لزوم بالا بردن میزان عملکرد به ازای هر متر مکعب آب مصرفی چنانچه از نظر اراضی زراعی دچار محدودیت باشیم، تیمار آبیاری ۱۲ مناسبترین است. چنانچه از نظر اراضی زراعی محدودیت نداشته باشیم و بخواهیم با

^۱ عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی مازندران.

استفاده از کم آبیاری اراضی بیشتری را زیر کشت ببریم، تیمار ۱۴ مناسب‌ترین روش آبیاری برای سویای تابستانه (رقم پرشینگ) در شرق مازندران خواهد بود.